DOI: 10.32844/2222-5374-2020-103-1.46

УДК: 343.1

Монастирська В. Ю.

аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ АДВОКАТА ПРИ ЗДІЙСНЕННІ
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПІД ЧАС
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ**

Правові засади участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження є міжнародними стандартами, які ґрунтуються на положеннях міжнародно-правових актів щодо забезпечення прав та свобод людини та реалізації завдань кримінального судочинства, гарантуванні права на захист та функціонування інституту адвокатури. Підтримано точку зору, що міжнародні-правові акти, які регулюють діяльність адвокатури можна поділити на декілька груп, а саме: міжнародні-правові акти, що забезпечують реалізацію прав і свобод людини і громадянина загального характеру; міжнародні-правові акти, що гарантують реалізацію прав і свобод людини і громадянина спеціального характеру; міжнародні-правові акти, що встановлюють загальні принципи надання правової допомоги та діяльності адвокатів. Адвокат у кримінальному провадженні під час міжнародного співробітництва залучається для виконання функції захисту у випадку проведення окремих процесуальних дій у межах міжнародної правової допомоги, видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, реалізації кримінального провадження за умови його перейняття. Разом з тим, на загальних засадах, адвокат у кримінальному процесі щодо захисту прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження має статус захисника. Підсумовано, що міжнародно-правові акти передбачають реалізацію права на правову допомогу адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження шляхом: забезпечення своєчасного доступу адвоката до клієнта; конфіденційності контактів адвоката із клієнтом; закріплення в законодавстві такого обсягу професійних прав адвоката, який у сучасних умовах розвитку держави і суспільства є достатнім для ефективного виконання правової допомоги; невтручання в законну професійну діяльність адвоката та ін. Сформовані у науковій статті положення можуть бути використані за умови участі адвокатів при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження з метою забезпечення захисту людини в органах досудового розслідування та судових установах, здійснення представництва, участі в проведенні окремих процесуальних дій.

Ключові слова: право на захист, адвокатура, міжнародні нормативно-правові акти, міжнародна правова допомога, представництво.

Правовые основы участия адвоката при осуществлении международного сотрудничества в ходе уголовного производства является международным стандартом, основанные на положениях международных документов по обеспечению прав и свобод человека и реализации задач уголовного судопроизводства, обеспечении права на защиту и функционирования института адвокатуры. Поддержано точку зрения, что международно-правовые акты, регулирующие деятельность адвокатуры можно разделить на несколько групп, а именно: международно-правовые акты, обеспечивающие реализацию прав и свобод человека и гражданина общего характера международно-правовые акты, обеспечивающие реализацию прав и свобод человека и гражданина специального характера; международно-правовые акты, устанавливающие общие принципы предоставления правовой помощи и деятельности адвокатов. Адвокат в уголовном производстве во время международного сотрудничества привлекается для выполнения функции защиты в случае проведения отдельных процессуальных действий в рамках международной правовой помощи, выдачи лиц, совершивших уголовное преступление, реализации уголовного производства при условии его перенятия. Вместе с тем, на общих основаниях, адвокат в уголовном процессе по защите прав, свобод и законных интересов участников уголовного судопроизводства имеет статус защитника. Подведены, что международно-правовые акты предусматривают реализацию права на правовую помощь адвоката при осуществлении международного сотрудничества в ходе уголовного производства путем: обеспечения своевременного доступа адвоката к клиенту; конфиденциальности контактов адвоката с клиентом; закрепление в законодательстве такого объема профессиональных прав адвоката, который в современных условиях развития государства и общества является достаточным для эффективного выполнения правовой помощи; невмешательство в законную профессиональную деятельность адвоката и др. Сформулированные в научной статье положения могут быть использованы при участии адвокатов при осуществлении международного сотрудничества в ходе уголовного производства с целью обеспечения защиты человека в органах досудебного расследования и судебных учреждениях, осуществление представительства, участия в проведении отдельных процессуальных действий.

Ключевые слова: право на защиту, адвокатура, международные нормативно-правовые акты, международная правовая помощь, представительство.

Актуальність теми. Правові засади участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження є міжнародними стандартами, які ґрунтуються на положеннях міжнародно-правових актів щодо забезпечення прав та свобод людини та реалізації завдань кримінального судочинства, гарантуванні права на захист та функціонування інституту адвокатури. Зважаючи на складність правового регулювання окресленої сфери правовідносин, існує потреба ґрунтового

дослідження міжнародного та національного законодавства, що регламентує правові засади участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання діяльності адвоката у кримінальному провадженні були предметом наукових досліджень у працях І.В. Гловюк, О.М. Дроздова, О.В. Капліної, В.Т. Маляренка, М.А. Погорецького, О.Ю. Татарова, Л.Д. Удалової, О.Г. Шило. Окремі аспекти міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні розкривалися у роботах А.Б. Антонюк, О.А. Калганової, І.В. Лешукової, А.Г. Маланюка, П.Г. Назаренка, М.І. Пашковського, А.С. Сизоненка, Ю.М. Черноус.

Мета статті. Сформувати правові засади участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу. Для висвітлення питань участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження вбачається за доцільне провести аналіз міжнародного законодавства, яке є провідним орієнтиром у професійній діяльності адвокатів. Це зумовлено його домінуючим значенням у системі правового регулювання. Так, основними стандартами, закріпленими в документах, які вже прийнято за основу більшістю провідних країн світу, а Україні ще потрібно й надалі впроваджувати, є, зокрема, визнання суспільством та державою «особливої ролі» адвокатури, її унікальної і універсальної функції в суспільстві як інституту, якому довірено в сучасних демократіях захищати права і свободи людини [1].

Місце адвоката у суспільному житті визначає Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства (прийнятий делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні в Страсбурзі у 1988 році). Даний Загальний кодекс містить окрему норму під назвою «Місце адвоката в суспільному житті», у якій передбачено, що у будь-якому правовому суспільстві адвокату відведено особливу роль; його призначення не обмежено сумніним виконанням свого обов'язку у межах закону. Адвокат має діяти в інтересах права в цілому так само, як і в інтересах тих, чий права і свободи йому довірено захищати; не лише виступати в суді від імені клієнта, а й надавати йому юридичну допомогу у вигляді порад і консультацій» [1]. В цьому зв'язку на адвоката покладається цілий комплекс зобов'язань як юридичного, так і морального характеру.

Свідченням того, що адвокатурі належить чільне місце серед юридичних засобів захисту прав людини є те, що на VIII Конгресі ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 р., було прийнято спеціальний документ: «Основні положення про роль адвокатів», який став найважливішим міжнародно-правовим актом регулювання адвокатської діяльності. Даний документ передбачає адекватне забезпечення прав людини і основних свобод, на які усі люди мають право в економічному, соціальному, культурному, суспільному і політичному житті й вимагає, щоб усі люди мали ефективну можливість користування юридичною допомогою, здійснюваною незалежною юридичною професією [2]. Основні положення про роль адвокатів у суспільному та правовому житті держави сформульовано так, щоб допомагати державам-учасницям у їх завданні сприяти і забезпечувати належну роль адвокатів, яка має поважатись і гарантуватись урядами

при розробці національного законодавства та його застосуванні як адвокатами, так і суддями, прокурорами, представниками законодавчої, виконавчої влади, правоохоронних органів й суспільством в цілому. За змістом вказаних нормативно-правових документів передбачені обов'язки адвокатів, які включають: консультування клієнта про його права і обов'язки, роз'яснення принципів роботи правової системи; надання допомоги клієнту законним способом і здійснення певних дій для захисту його інтересів; надання клієнту допомоги в судах, трибуналах, адміністративних органах та ін.

Таким чином, саме провідні міжнародно-правові документи формують міжнародні стандарти участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Міжнародно-правові акти, які регулюють діяльність адвокатури можна поділити на декілька груп, а саме:

- 1) міжнародно-правові акти, що забезпечують реалізацію прав і свобод людини і громадянина, загального характеру;
- 2) міжнародно-правові акти, що гарантують реалізацію прав і свобод людини і громадянина, спеціального характеру;
- 3) міжнародно-правові акти, що встановлюють загальні принципи надання правової допомоги та діяльності адвокатів [3, с. 27].

Основу правового регулювання діяльності адвоката на міжнародному рівні (загального характеру) складає система міжнародно-правових актів, серед яких:

а) Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи від 8 січня 1993 р. № R (93) «Про ефективний доступ до права та правосуддя малозабезпечених»;

б) Резолюція Комітету Міністрів Ради Європи від 18 лютого 1996 р. № (76) 5 «Про юридичну допомогу по цивільним, торговим та адміністративним справам»;

в) Резолюція Комітету міністрів Ради Європи від 2 березня 1978 р. № (78) 8 «Про юридичну допомогу та консультації»;

г) Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи від 14 травня 1981 р. № R (81) 7 «Комітет Міністрів – державам-членам відносно шляхів полегшення доступу до правосуддя»;

д) Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи про свободу здійснення адвокатської професії (прийнята Комітетом Міністрів Ради Європи 25 жовтня 2000 р.;

є) Основні принципи, які стосуються ролі юристів (прийняті восьмим Конгресом ООН по попередженню злочинності та поведженню із правопорушниками 27 серпня – 7 вересня 1990 р.;

е) Стандарти незалежності юридичної професії Міжнародної асоціації юристів (прийняті на конференції МАЮ у вересні 1990 р. у м. Нью-Йорк);

ж) Загальний Кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства;

з) Рекомендації R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-учасникам Ради Європи про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків. Прийняті Комітетом Міністрів Ради Європи на 72-й зустрічі заступників міністрів 25 жовтня 2000 р. та ін.

Вперше питання щодо засобів правового захисту було визначено у Міжнародному пакті про громадянські й політичні права, прийнятому 16 грудня 1966 р. Генеральною Асамблеєю ООН. Згідно даного документу кожна держава, яка бере участь у цьому Пакті, зобов'язується: забезпечити, щоб право на правовий захист для будь-якої особи, яка потребує такого захисту, встановлювалось компетентними судовими, адміністративними чи законодавчими властями або будь-яким іншим компетентним органом, передбаченим правовою системою держави, і розвивати можливості судового захисту (б. ч. 3 ст. 2). Частиною 2 ст. 14 Міжнародного пакту до гарантій прав обвинуваченого віднесено такі: а) бути терміново і докладно повідомленим мовою, яку він розуміє, про характер і підставу пред'явленого йому обвинувачення; б) мати достатній час і можливості для підготовки свого захисту і спілкування з обраним самим ним захисником; с) бути підданим суду без невинуватої затримки; d) бути підданим суду в його присутності й захищати себе особисто або за посередництвом обраного ним захисника; якщо він не має захисника, бути повідомленим про право на це і скористатися послугами призначеного йому захисника в будь-якому разі, коли інтереси правосуддя того вимагають, безоплатно для нього в усякому такому випадку, коли у нього немає достатньо коштів для оплати цього захисника [4].

Отже, Міжнародний пакт про громадянські й політичні права 1966 року регламентує окремі положення щодо правових засад адвокатської діяльності, що свідчить про визнання ролі адвокатури на міжнародному рівні, регламентації засад її функціонування у міжнародно-правових документах. Це важливо, адже нині адвокати приймають участь при здійсненні міжнародного співробітництва з метою забезпечення захисту в судових установах, здійснення представництва, та участі в проведенні окремих процесуальних дій.

Мінімальні стандартні правила поведінки з ув'язненими 1955 року [5], схвалені Економічною і соціальною радою в її резолюції 663 СІ (XXIV) від 31 липня 1957 р. та доповнені Радою від 13 травня 1977 р., передбачають, що ув'язнені з метою свого захисту повинні мати право на допомогу юридичного радника, а у Зводі принципів захисту всіх осіб, що піддаються затриманню чи ув'язненню в якій би то не було формі, затверджену 43-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 09 грудня 1989 р. [6], закріплено, що затримана особа має право сама виступати на свій захист або користуватися допомогою адвоката, як це передбачено законом.

Принципи і керівні настанови щодо забезпечення доступу до правової допомоги в системі кримінального правосуддя, прийняті Генеральною Асамблеєю ООН 20 грудня 2012 р. [7], закріплюють участь адвоката у формі надання правової допомоги, що включає юридичні консультації, правовий захист та представництво осіб, затриманих, заарештованих або тих, які тримаються під вартою, підозрюваних, обвинувачених або засуджених за вчинення кримінальних злочинів, а також потерпілих та свідків, що надаються безоплатно особам, які не мають достатньо коштів або якщо цього вимагають інтереси правосуддя. До того ж правова допомога включає юридичну освіту, забезпечення доступу до правової інформації та інших послуг, що надаються особам з використанням альтернативних механізмів вирішення спорів.

Розглянувши універсальні міжнародно-правові документи, прийняті у межах діяльності ООН, перейдемо до нормативно-правових актів, прийнятих під егідою європейського співтовариства. Розвиваючи правове положення про право на захист, закріплене у Загальній декларації прав людини, європейським співтовариством була прийнята Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [8]. Зокрема, ст. 6 «Право на справедливий судовий розгляд» закріплює для кожного обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення права: а) мати достатній час і можливості для підготовки свого захисту; б) захищати себе особисто чи за допомогою обраного ним захисника або за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника, одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя.

Здійснений аналіз, дає змогу дійти висновку, що міжнародно-правові норми передбачають реалізацію права на правову допомогу адвоката шляхом: забезпечення своєчасного доступу адвоката до клієнта; конфіденційність контактів адвоката із клієнтом; закріплення в законодавстві такого обсягу професійних прав адвоката, який у сучасних умовах розвитку держави і суспільства є достатнім для ефективного виконання відповідної функції правової допомоги; забезпечення неможливості відповідальності адвоката за здійснення законної професійної діяльності; невтручання в законну професійну діяльність адвоката; охорона від незаконних посягань на особу, власність і професійну діяльність адвоката з боку держави.

Досліджуючи нормативно-правові особливості форм участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва необхідно звернути увагу на систему міжнародно-правових актів, які мають значення для кримінального судочинства, до яких необхідно віднести декларації, конвенції, договори та ін.

Статут Ради Європи передбачає, що кожен член Ради Європи повинен визнавати принцип верховенства права. Україна приєдналася до Ради Європи 1995 року, тим самим наша держава зобов'язалася привести своє національне законодавство у відповідність до загальновизнаних норм міжнародного права.

Посилаючись на ст. 9 Конституції України, що міжнародні договори згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, є частиною національного законодавства [9], можна зробити висновок, що вказані міжнародні договори обов'язкові для виконання всіма суб'єктами, залученими до кримінального судочинства. Міжнародні договори (Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р., Європейська конвенція про взаємну допомогу в кримінальних справах 1959 р., Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах 1972 р. та ін.) в основному регулюють такі питання як: екстрадиція, виконання іноземного судового рішення, міжнародну правову допомогу в кримінальних провадженнях.

Розглядаючи правову основу міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства, необхідно звернути увагу на форми участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва. Згідно п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатська діяльність це незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення

захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту [10].

У п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону передбачено найпоширеніша форма участі адвоката – захист, під яким розуміється вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію) [10]. Захист здійснюється в інтересах осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності та розкриває сутність конституційного принципу забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, виправданому, засудженому права на захист.

До ознак захисту в кримінальному провадженні відносять: спрямованість на заперечення підозри або обвинувачення; спрямованість на виявлення обставин, що виправдовують обвинуваченого, виключають або пом'якшують його відповідальність, пом'якшують покарання; спрямованість на охорону особистих та майнових прав осіб, які мають право на захист; спрямованість на сприяння застосуванню інституту реабілітації невинуватого; специфічне коло суб'єктів реалізації функції; можливість використовувати всі вказані у законі заходи та засоби для її реалізації [11, с. 121–130].

Підтримуючи наведені положення необхідно зазначити, що адвокат у кримінальному провадженні під час міжнародного співробітництва залучається для виконання функції захисту у випадку проведення окремих процесуальних дій у межах міжнародної правової допомоги, видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, реалізації кримінального провадження за умови його перейняття. Разом з тим, на загальних засадах, адвокат у кримінальному процесі щодо захисту прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження має статус захисника (ст. 45 КПК України). Однак, суперечливим виявляється статус особи щодо якої адвокат під час міжнародного співробітництва надає правову допомогу, оскільки отримуючи запит, можуть бути проведені будь-які процесуальні дії, передбачені КПК України або міжнародним договором. Наприклад, допит свідків, потерпілих, експертів, проведення впізнання особи або пред'явлення для впізнання речей, проведення обшуку, огляду, тимчасового доступу до речей і документів (здійснення їх виїмки), отримання зразків для експертизи, тощо, може виконуватися у порядку, передбаченому процесуальним законом запитуючої сторони у тій мірі, в якій він не суперечить засадам кримінального процесуального законодавства України та загальновизнаним стандартам забезпечення прав людини і основоположних свобод. Отже, пропонуємо визначити учасників щодо яких необхідно виконати запит щодо міжнародного співробітництва як «особа (клієнт)», що узгоджується із положеннями міжнародно-правових актів.

До іншої форми участі адвоката у кримінальному провадженні необхідно віднести представництво. Згідно п. 9 ст. 1 Закону представництво – це вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні реалізації прав

й обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні. Про це також йдеться у п. 5 ч. 1 ст. 19 Закону та у ч. 1 ст. 58, ч. 1 ст. 63 КПК України.

Звичайно, представництво як функція адвокатури, передбачає діяльність адвоката від імені іншої особи (клієнта) з метою захисту, відновлення, забезпечення реалізації або запобігання порушенню прав, свобод та інтересів клієнта у судах, Конституційному Суді України, інших міжнародних юрисдикційних органах, в державних або міжнародних органах та установах, органах місцевого самоврядування, перед фізичними, юридичними особами та їх об'єднаннями. Певна річ, у кримінальному провадженні під час міжнародного співробітництва участь адвоката у формі представництва реалізується у різних видах міжнародної правової допомоги, наприклад під час провадження процесуальних дій (виконання доручень, вручення документів); видачі осіб; кримінальному переслідуванні; передачі предметів тощо.

Представництво як форма участі адвоката при здійсненні міжнародного співробітництва під час кримінального провадження охоплює значну сферу правовідносин, які виникають як у судовому процесі, так і поза ним. Той факт, що представництвом охоплюється досить широкий спектр різновидів адвокатської діяльності, яку можна розмежувати за суб'єктним складом, видом юрисдикційного процесу та іншими критеріями, свідчить про затребуваність, поширеність і універсальний характер цієї форми діяльності.

До важливої форми участі адвоката необхідно віднести надання правової допомоги. Враховуючи вивчення міжнародного та національного законодавства, вважаємо, що правова допомога як діяльність адвоката спрямована на сприяння в реалізації правових можливостей клієнта на правову допомогу для вирішення проблемної правової ситуації й досягнення максимально сприятливого результату для нього і може здійснюватися під час міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

Висновок. Як ми бачимо, надання правової допомоги як форма участі адвоката можлива під час проведення будь-якої процесуальної дії у кримінальному провадженні, що пов'язане із міжнародним співробітництвом, у випадку: вручення документів, виконання окремих процесуальних дій, видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, тимчасової передачі осіб, перейняття кримінального переслідування, передачі засуджених осіб з метою виконання вироків.

Однак, в ході кримінального провадження право отримати правову допомогу мають й інші учасники кримінального провадження: потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач, свідок. Надання правової допомоги, у даному випадку, не пов'язане із забезпеченням права на захист. У зв'язку з цим, підтримуємо думку Т. В. Корчевої щодо особи, яка надає правову допомогу потерпілому, цивільному позивачу, цивільному відповідачу, свідку, повинна називатися адвокат-представник [12, с. 368].

В свою чергу, Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, характеризує адвоката, як «найбільш довіреного радника та представника клієнта» (Принцип 6), який «має завжди діяти в його інтересах» (ст. 2.7) [1]. У зв'язку з цим, підтримуємо пропозицію

Л. Д. Удалової та С. Л. Савицької щодо доповнення КПК України новою статтею «Адвокат-представник» [13, с. 30].

Адвокат-представник під час міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні користується процесуальними правами особи (клієнта), інтереси якого він представляє, крім процесуальних прав, реалізація яких здійснюється безпосередньо особами (клієнтами) і не може бути доручена адвокату-представнику.

Під правовою допомогою адвоката під час міжнародного співробітництва у розуміється реалізація адвокатом своїх повноважень при здійсненні захисту, представництва, а також при наданні правової інформації, консультацій і роз'яснень із правових питань, правового супроводу діяльності особи (клієнта), складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру, спрямованих на забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів особи клієнта, недопущення їх порушень, а також на сприяння їх відновленню в разі порушення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, прийнятий делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі 01.10.1988. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_343.

2. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам 1 серпня 1990 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/995_835.

3. Грудцына Л. Ю. Государство, адвокатура, гражданское общество. *Евразийская адвокатура*. 2013. № 3. С. 23–30.

4. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права: прийнятий 16 груд. 1966р. резолюцією Генер. Асамблеї ООН 2200А (XXI). Верховна Рада України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

5. Мінімальні стандартні правила поведінки з в'язнями від 30.08.1955 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_212

6. Звід принципів захисту всіх осіб, які підлягають затриманню чи ув'язненню в будь-якій формі : резолюція № 43/173 ГА ООН від 9 груд. 1988 р. *Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій*. Амстердам-Київ, 1996. С. 31–37.

7. Принципи і керівні настанови щодо забезпечення доступу до правової допомоги в системі кримінального правосуддя (ООН) від 20 груд. 2012 р. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_42613

8. Конвенція про захист прав людини і основних свобод : міжнар. док від 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

9. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

10. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

11. Гловук І. В. Кримінально-процесуальна функція захисту: деякі проблеми визначення поняття та змісту. *Право і громадянське суспільство*. 2014. № 1. С. 121–130.

12. Корчева Т. В. Щодо питання реалізації прав учасників процесу у кримінальному провадженні за новим Кримінальним процесуальним кодексом України. *Форум права*. 2012. № 2. С. 367–371.

13. Удалова Л. Д., Савицька С. Л. Кримінально-процесуальні гарантії діяльності адвоката : монографія. Київ : КНТ, 2014. 170 с.

V. Monastyrska

LEGAL PRINCIPLES OF ATTORNEY'S PARTICIPATION IN INTERNATIONAL COOPERATION DURING CRIMINAL PROCEEDINGS

The legal basis for the participation of a lawyer in international cooperation in criminal proceedings are international standards based on the provisions of international legal acts on human rights and freedoms and the implementation of criminal justice, guaranteeing the right to defense and the functioning of the bar. The view is supported that international legal acts regulating the activities of the bar can be divided into several groups, namely: international legal acts that ensure the realization of human and civil rights and freedoms of a general nature; international legal acts guaranteeing the realization of human and civil rights and freedoms of a special nature; international legal acts establishing general principles for the provision of legal aid and the activities of lawyers. A lawyer in criminal proceedings during international cooperation is involved to perform the function of protection in case of certain procedural actions within the framework of international legal assistance, extradition of persons who have committed a criminal offense, the implementation of criminal proceedings subject to its adoption. However, on a general basis, a lawyer in criminal proceedings for the protection of the rights, freedoms and legitimate interests of participants in criminal proceedings has the status of defense counsel. It is concluded that international legal acts provide for the exercise of the right to legal assistance of a lawyer in the implementation of international cooperation in criminal proceedings by: ensuring timely access of the lawyer to the client; confidentiality of the lawyer's contacts with the client; enshrining in the legislation such a scope of professional rights of a lawyer, which in modern conditions of development of the state and society is sufficient for the effective implementation of legal aid; non-interference in the lawful professional activity of a lawyer, etc. The provisions formed in the scientific article can be used with the participation of lawyers in international cooperation in criminal proceedings in order to ensure human protection in pre-trial investigation and judicial institutions, representation, participation in certain procedural actions.

Keywords: right to defense, advocacy, international legal acts, international legal assistance, representation.